

2014. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanas

Deklarācija pret korupciju

2013. gada Eiropas Pretkorupcijas ziņojums¹ parādīja, ka korupcija ir pastāvīga problēma Eiropas Savienības 28 dalībvalstīs un ka ir nepieciešama steidzama rīcība.

Nākamajā Eiropas Parlamenta pilnvaru laikā (2014.–2019.) es apņemos cīnīties pret korupciju un veicināt caurspīdīgumu, atbildību un godīgumu ES iestādēs, politikā un likumdošanā.

Es strādāšu, konsultējoties ar pilsonisko sabiedrību un citām pusēm, lai sasniegtu šādus mērķus:

1. ES iestāžu pārvaldība un likumdošana kļūs par globālu paraugu caurspīdīgumu, atbildībai un godīgumam, nosakot visaugstākos standartus. Es apņemos ievērot Eiropas Parlamenta deputātu Rīcības kodeksā burtu un garu un publicēt "interesu pārskatu" un lobētāju uz likumdošanu ietekmes novērtējums", kas tiks pieņemts pie katra ziņojuma, par kura sagatavošanu es atbildēšu pilnvaru termiņā.

2. ES veicinās godīgumu un caurspīdīgumu publiskā sektora izdevumos. Tas nodrošinās, ka visa informācija par ES fondiem tiks publicēta sabiedrībai viegli pieejamā un ērti lietojamā veidā, piemēram, ievērojot atvērto datu principus. ES publiskā iepirkuma noteikumos ņems vērā atklātas līgumu slēgšanas principus un īstenos efektīvas metodes interešu konfliktu novēršanai. Tas attiecas gan uz ES, gan valsts iestāžu izdevumiem.

3. ES veicinās iniciatīvas un likumdošanu, kas nodrošinās efektīvu aizsardzību trauksmes cēļiem publiskajā, privātajā un bezpeļņas sektorā.

Politiskās partija Nāciensība Apvienība/TB LNNK

Vārds/uzvārds Diāna Janceva

Paraksts [Signature]

Datums 05.05.2014.

So solījumu ir aicināti parakstīt deputātu kandidāti visā ES un Transparency International globās solījumu parakstījušo personu sarakstu.

Parakstīto deklarāciju lūgums ieskenēt un sūtīt līdz 16. maijam uz e-pastu: li@deina.lv, norādot savu kontaktinformāciju, lai varam ar Jums sazināties. Atbildes uz jautājumiem vai konsultācijām par pretkorupcijas dienas kārtību sniegsim Jums, sazinoties pa e-pastu vai tālruni: +371 67285585. Parakstītās deklarācijas oriģinālu lūgums atsūtīt arī pa pastu Deīnai uz adresi: A. Čaka iela 49-4, LV 1011, Rīga. Ar visu ES dalībvalstu EP deputātu kandidātu sarakstu, kas līdz šim ir parakstījuši šo deklarāciju, var iepazīties mājas lapā <http://anti Corruptionledge.eu/>.

¹ EU ANTI-CORRUPTION REPORT, http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/acr_2014_en.pdf, Pieļikums, Latviņa: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption-report/docs/2014_acr_latvia_chapter_lv.pdf

Kas notiks, kad partijas vadība parakstīs šo solījumu?

- Pēc deklarācijas parakstīšanas Transparency International Latvija (Sabiedrība par atklātību – Delna) sazināsies ar Jums, lai pārbaudītu Jūsu kontaktinformāciju un parliecinātos, ka vēlaties, lai Jūsu solījumu un apņēmtānos publicē mūsu tīmekļa vietnēs.
- Pēc ieviešanas Transparency International Latvijas nodāja (Delna) un Transparency International ES birojs plāno ar Jums noorganizēt tikšanos, lai stikāk apspriestu, kā īstenot solījuma ieviešanas apņēmtānos, un pēc vajadzības sniegs papildu informāciju un priekšlikumus turpmākai rīcībai.

Papildus informācija par mērķiem:

1. ES iestādes kā caurspīdīguma, atbildības un godīguma paraugs

Parlamenti ir demokrātijas sturakmeņi. Lai parlaments pienācīgi darbotos, ir ļoti svarīgi, lai tas pārstāvētu pilsoņu intereses un lai tas baudītu plašu pilsoņu uzticību. Tomēr nesens veikta "Eirobarometra" aptauja parādīja: 70% ES pilsoņu uzskata, ka iestādes pastāv korupcijā.² 2011. gadā Eiropas Parlaments apstiprināja EP Rīcības kodeksu³, kas nosaka juridiski pareizu un pieņemamu EP deputātu rīcību. Rīcības kodekss EP deputātiem aizliedz būt lobīstiem un uzliedz pienākumu sniegt stiku informāciju par viņu finanšu interesēm. Tomēr joprojām ir nepilnības⁴, kas apdraud Eiropas pilsoņu ticību saviem EP deputātiem.

EP deputātiem būtu jātiecas pēc maksimāla godīguma un atklātības Parlamenta⁵, ieskaitot "nogaidīšanas periodu", parālaēlas nodarbīnātības aizliegumu, kā arī stingras sankcijas par kodeksa pārkāpumiem. Tāpat EP deputātiem būtu brīvpātīgi jāpublīcē "Interesu pārstaējvju un lobētāju uz likumdošanu ietekmes novērtējums"⁶, kur stiki aprakstīs viss iēinteresēto pušu ieguldījums konkrētajā tiesību aktā.

2. Godīguma un caurspīdīguma veicināšana publiskā sektora izdevumos

Publiskie iepirkumi izsenis ir uzskatīti par valsts sektora darbtv, kas visvairāk pakāujata korupcijas un krāpšanas riskam. Daudzās Eiropas valstīs augsta korupcija kombinācijā ar milzīgiem pieejamīem naudās līdzekļiem (2008. gadā kopējā publiskā iepirkuma līgumu summa ES bija līdzvērtīga aptuveni 15% no ES IKP (1,7 trīljoni eiro)) ne vien rada milzīgu līdzekļu izšķērdēšanu, bet arī būtiski iēekmē pilsoņu uzticību valdībai un demokrātijai kopumā. Kaut arī daudzās dalībvalstīs pastāv ES direktīvām atbilstoša likumdošana, ir nepieciešama labāks caurspīdīgums un stingrāka iepirkuma procesus uzraudzība.

EP deputātiem ir jāstrādā pie plašākas informācijas sniegšanas un līdzdalības publiskajā iepirkumā atbilstoši Atklātās līgumu sniegšanas principiem⁷ gan ES, gan valstu līmenī. Tas iētver plašās, kvalitatīvas un viegli pieejamas iepirkuma dokumentācijas publicēšanu. Būtu jāatbaltsta pāreja uz e-īepirkumiem.⁸ Ipaša uzmanība būtu jāpievērs caurspīdīgumam un efektīvai Eiropas fondu izlietošanai. Saskaņā ar Ipašo "Eirobarometra" aptauju par korupciju 52% Eiropas pilsoņu uzskata, ka Eiropas iēstādes nepalīdz mazināt korupciju Eiropā. EP deputātiem būtu jākalpo par paraugu un jāpublīcē informāciju par Eiropas fondiem saskaņā ar Atvērtu datu standartiem, kas noteikti, piemēram, G8 Atvērtu datu hartā.⁹

3. Stipras aizsardzības nodrošināšana trauksmes ceļiem

Viens no galvenajiem šķēršļiem cīņā pret korupciju, krāpšanu un nesaimniecisku rīcību ir šo darbību iēpēnais raksturs. Trauksmes ceļiem ir ļoti svarīga loma, atklājot citādi nezināmus korupcijas vai citu pārkāpumu gadījumus, bet, to darot, viņi bieži uzņemas lielu personisku risku. Trauksmes ceļju aizsardzības likumdošanas mērķis ir veicināt sabiedrtbai būtiskas informācijas atklāšanu. Tas parasti nozīmē trauksmes ceļju aizsardzību no atrtēības un/vai viņu atalgošanu.

2 Eiropas Komisija: Ipašais "Eirobarometrs" 397 – Korupcija (http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_397_en.pdf)
3 Eiropas Parlaments: Rīcības kodekss (<http://www.europarl.europa.eu/about/parliament/en/06044133/Ethics-and-transparency.html>)
4 Transparency International: ES godīguma sistēmas pētījums (http://www.transparencyinternational.eu/focus_areas/eu-integrity-study)
5 Transparencia Mexicana: 10 #atklata parlamenta principi (http://www.transparencia.org/files/content/legislative_footprint.pdf)
6 Transparency International: Likumdošanas iētkmes novērtējums (http://www.transparency.org/files/content/corruptionqas/legislative_footprint.pdf)
7 Atklātās līgumu sniegšanas partnerība: Atklātās līgumu sniegšanas globālie principi (http://www.open-contracting.org/global_principles)
8 Transparency International: Nauda, politika, vara: Korupcijas riski Eiropā (<http://www.transparency.org/enis/report>)
9 G8 Atvērtu datu harta un Tehniskais pielikums (<https://www.gov.uk/government/publications/open-data-charter/g8-open-data-charter-and-technical-annex>)

Tikai 4 ES dalībvalstis nodrošina efektīvu trauksmes cēļu aizsardzību.¹⁰ Pamatojoties uz esošajām EP rezolūcijām (piemēram, 2013. gada oktobra rezolūciju¹¹), Eiropas Komisijai būtu jāpaver iespēja iesniegt likumdošanas priekšlikumu, lai izveidotu efektīvu un visaptverošu Eiropas trauksmes cēļu aizsardzības programmu Eiropas Savienībā, pamatojoties uz Eiropas Padomes, ESAO un *Transparency International* izstrādāto labāko praksi. Programmā un ar to saistītajiem ES tiesību aktiem būtu jāatbilst Eiropas Savienības pamattiesību hartas 11., 30. un 47. pantam, kas attiecas uz personas tiesībām un vārda brīvību, aizsardzību nepamatotas atļaušanas gadījumā un tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu. Tiem būtu jāattiecas uz valsts un privātajā sektorā strādājošajiem, kā arī jāizveido dažādi droši informācijas atklāšanas kanāli trauksmes cēļiem (ieskaitot anonīmu informācijas atklāšanu). Visām ES iestādēm un organizācijām būtu jānodrošina stipri aizsardzības mehānismi un atbilsts saviem darbiniekiem un dalībniekiem atbilstoši to juridiskajiem pienākumiem. Pašlaik tikai Eiropas Komisija ir izveidojusi atbilstošus mehānismus¹².

¹⁰ Trauksmes cēšana Eiropā: Trauksmes cēļu juridiskā aizsardzība Eiropas Savienībā

(http://www.transparency.org/whatewedo/pub/whistleblowing_in_europe_legal_protections_for_whistleblowers_in_the_eu)

¹¹ Eiropas Parlamenta 2013. gada 23. oktobra Rezolūcija par organizēto noziedzību, korupciju un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju – ieteicamie pasākumi un iniciatīvas (gala ziņojums) (2013/2107(INI))

(<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2013-0444&language=EN>)

¹² *Transparency International*: ES godīguma sistēmas pētījums (http://www.transparencyinternational.eu/focus_areas/eu-integrity-study)